

ÖRNEFNANEFND

Ársskýrsla

2024

ÖRNEFNANEFND
Eddu, Arngrímögötu 5, 107 Reykjavík
Netfang ornefnanefnd@hi.is
ornefnanefnd.is

Skipulag

Örnefnanefnd starfar á grundvelli laga um örnefni nr. 22/2015, sbr. og lög um Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum nr. 40/2006, með síðari breytingum, lög um landmælingar og grunnkortagerð nr. 103/2006, með síðari breytingum og lög um skráningu og mat fasteigna nr. 6/2001, með síðari breytingum.

Ný örnefnanefnd var skipuð af menningar- og viðskiptaráðherra, Lilju Alfreðsdóttur, 18. apríl 2024.

Örnefnanefnd er þannig skipuð:

Einar Sveinbjörnsson formaður, skipaður án tilnefningar.

Aðalsteinn Hákonarson, tilnefndur af Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

-Varamaður: Emely Lethbridge.

Þórdís Edda Jóhannesdóttir, tilnefnd af Íslenskri málnefnd

-Varamaður: Arnbjörn Jóhannesson.

Tryggvi Már Ingvarsson, tilnefndur af innviðaráðherra.

-Varamaður: Stefanía Traustadóttir.

Bjarney Guðbjörnsdóttir, tilnefnd af umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra.

-Varamaður: Þórey D. Þórðardóttir

Á fyrsta fundi nýrrar stjórnar var Þórdís Edda Jóhannesdóttir kjörin varaformaður. Aðalsteinn Hákonarson rannsóknaraðjúnkt á menningarsviði Árnastofnunar starfar með nefndinni og hann ritaði fundargerðir. Þá sat Emely Lethbridge rannsóknardósent á menningarsviði Árnastofnunar tvo fundi nefndarinnar.

Örnefnanefnd hefur fengið nýtt aðsetur í Eddu, miðstöð rannsókna og kennslu í íslenskum fræðum við Arngrímögötu í Reykjavík.

Verkefni

Verkefni örnefnanefndar eru skv. lögum þessi:

1. að veita rökstutt álit um örnefni vegna birtingar í opinberum örnefnagrunni hafi risið ágreiningur um það efni og honum verið skotið til nefndarinnar;
2. að úrskurða um nýtt eða breytt bæjarnafn, götunafn eða annað það nafn sem notað er til skráningar á staðfangi hafi risið ágreiningur um það efni og honum verið skotið til nefndarinnar;
3. að úrskurða um nöfn á skiltum opinberra aðila;
4. að veita umsögn um fyrirhugað nafn á nýjum þéttbýliskjarna eða hverfi innan sveitarfélags;
5. að veita umsögn um nafn sveitarfélags, sbr. 6. gr. laga um örnefni;
6. að veita umsögn um nafn á nýju náttúrufríbærri innan sveitarfélags;
7. að sinna öðrum verkefnum sem henni kunna að vera falin með lögum, reglugerðum eða ákvörðun ráðherra.

Örnefnanefnd er heimilt að taka upp mál að eigin frumkvæði.

Upplýsingamiðlun og heimasíða

<https://www.arnastofnun.is/is/ornefnanefnd>

<https://www.ornefnanefnd.is> (vísar beint á svæði nefndarinnar á heimasíðu Árnastofnunar).

Á heimasíðu Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum má m.a. finna aðgang að lögum um örnefni nr. 22/2015, ársskýrslum örnefnanefndar frá árinu 1998, megin sjónarmiðum nefndarinnar um nöfn sveitarfélaga og skráum um nöfn á býlum sem tekin hafa verið upp eftir 1. ágúst 1998. Enn fremur er þar að finna leiðbeiningar nefndarinnar um nafngiftir býla, gatna, sveitarfélaga og náttúruyfyrirbæra og reglugerð um störf örnefnanefndar.

Fundir

Haldnir voru þrjár formlegir fundir í örnefnanefnd árið 2024, 6., 13. og 29. maí.

Umsagnir, álit og úrskurðir

Eitt formlegt erindi barst örnefnanefnd á árinu 2024, þar sem óskað var eftir umsögn eða álit nefndarinnar. Um var að ræða beiðni um umsögn um tillögur að nafni á sameinað sveitarfálalag Tálknafjarðarhrepps og Vesturbyggðar. Í erindi sveitarfélagsins, sem barst 13. mars, var óskað eftir því að nefndin veitti umsögn um 24 tillögur að nafni.

Frá Hvalfjarðarsveit var óafgreitt erindi frá fyrra ári þar sem óskað var eftir umsögn um nýtt nafn á íbúðarlóð í Leirárgörðum. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum var falið að afgreiða erindið.

Önnur verkefni nefndarinnar á árinu

Í örnefnanefnd var umræða um skráningu staðvísa (örnefna) á vegum sveitarfélaga og eftirlit örnefnanefndar með skráningunni. Örnefnanefnd og Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum er skv. lögum falið að hafa eftirlit með gæðum skráningar staðvísa, en á sama tíma hefur nefndin ekki haft greiðan aðgang að upplýsingum um skráninguna sem Húsnaðis- og mannvirkjastofnun heldur utan um. Í skráningarkerfi HMS er m.a. gert ráð fyrir að sveitarfélög skrái upplýsingar um ástæður nafngifta, en á því er mikill misbrestur. Ræddar voru leiðir til úrbóta og í því sambandi og ákveðið var að nefndin fengi reglulega lista frá HMS um skráninga á nýjum staðvísnum til yfirferðar.

Umræða var um merkjanlega aukna ásókn í að gefa nýjum náttúruyfyrirbærum nöfn, m.a. þegar jökulsker eða nýtt land, lón o.þ.h. birtast við rýrnun jökla. Jöklarannsóknafélag Íslands getur haft hlutverk og milligöngu og í því sambandi má benda á leiðbeiningar um svipuð mál sem örnefnanefnd Grænlands hefur gefið út.

Nafnfræðingar á Árnastofnun

Sérfræðingar í nafnfræði við Árnastofnun veita einstaklingum og sveitarfélögum ráðgjöf um örnefni, þ.m.t. bæjarnöfn.

Samstarf

Örnefnanefnd hefur verið í samstarfi við Húsnaðis- og mannvirkjastofnun og Náttúrufræðistofnun um staðföng og vandamál varðandi skráningar. Verkefni örnefna og staðfanga fluttust frá Þjóðskrá og Landmælinga Íslands til þessara stofnana.

Reglugerðir

Reglugerð um störf örnefnanefndar nr. 1040/2017 birtist í *Stjórnartíðindum* 14. nóvember 2017: (<https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=d926029d-a684-4f96-85a8-bbf15ac28da3>). Hana er einnig að finna á heimasíðu Árnastofnunar.

Reglugerð um skráningu staðfanga hjá Þjóðskrá Íslands nr. 577/2017 tók gildi 12. júní sl., sjá <https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=aa51489d-fb7e-4709-8da0-7782bbecc42b>.

Reykjavík, 13. febrúar 2025

ÖRNEFNANEFND
Einar Sveinbjörnsson, formaður